

Znak: WZPS-3.431.1.2.2025.MW
Szczecin, 23 maja 2025 r.

Pani
Agata Tarnawska
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Świnoujściu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.) zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 22 – 26 maja 2023 r. kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Świnoujściu.

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli. W związku z kontrolą, której wyniki zostały zawarte w protokole kontroli z dnia 16 kwietnia 2025 r., który został podpisany przez Panią bez zastrzeżeń dnia 5 maja 2025 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami.¹

W okresie poddanym kontroli Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu funkcjonował w oparciu o Statut Ośrodka oraz Regulamin organizacyjny. Dokumenty uwzględniały realizowane zadania z zakresu ustawy o pomocy społecznej. Nie wniesiono uwag do ww. dokumentów.

Dyrektor Ośrodka oraz pracownicy socjalni posiadali wymagane przepisami ustawy o pomocy społecznej kwalifikacje. W okresie podlegającym kontroli pracownicy socjalni podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach.

Ośrodek w Świnoujściu ustalał liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. Na dzień rozpoczęcia kontroli, zatrudnienie pracowników socjalnych w przeliczeniu na etaty wynosiło 17,75, a liczba mieszkańców gminy wynosiła 36767 osób. W związku z tym stan zatrudnienia pracowników socjalnych nie był zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej.

Gmina Świnoujście posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, którą przyjęto Uchwałą Nr XLV/341/2017 Rady Miasta Świnoujście z dnia 28 września 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Świnoujściu

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

na lata 2017 – 2026. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że w Strategii nie wskazano ram finansowych, jednego z obligatoryjnych elementów wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Zasadnym jest uzupełnienie dokumentu o brakujący element. Pozostałe elementy Strategii wynikające z art. 16a ustawy o pomocy społecznej zostały zawarte w dokumencie.

Gmina Świnoujście przygotowała wskazaną w art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 r. oraz za 2022 r. Dokumenty zostały przedłożone Radzie Miasta Świnoujście w ustawowym terminie.

W okresie podlegającym kontroli zostały sporządzone sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu, wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej, o których mowa w art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy zapewnienie tymczasowego schronienia. Zgodnie z art. 48a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, w schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni. Kontrola wykazała, że Gmina Świnoujście nie udzielała schronienia we wszystkich formach wskazanych w ustawie, tj. w noclegowni. Stanowi to naruszenie art. 48a ust. 1 ustawy.

Zgodnie z obowiązującym podczas kontroli brzmieniem art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należało sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie. W trakcie kontroli ustalono, że sprawozdania resortowe z zakresu pomocy społecznej: MRiPS – 03, MRiPS – 05, MRiPS – 06 oraz sprawozdanie z realizacji programu „Pośitek w szkole i w domu” zostały przekazane, za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej, w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ustalono, że Gmina Świnoujście zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi w środowiskowym domu samopomocy oraz przez realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Ponadto, na terenie gminy działał Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością oraz Centrum Zdrowia Psychicznego w Świnoujściu.

W zakresie poradnictwa specjalistycznego gmina zapewniała wsparcie psychologa, pedagoga, prawnika.

W ramach działającego w strukturze MOPR, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy świadczona również była pomoc psychologiczna i prawna.

W okresie podlegającym kontroli w Gminie funkcjonowały mieszkania chronione treningowe dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej. Prowadzenie mieszkania wspieranego dla osób niepełnosprawnych zostało zlecone Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną. Gmina nie prowadziła innych mieszkań.

W kontrolowanym okresie pracownicy socjalni świadczyli pracę socjalną, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona była m.in. w oparciu o kontrakt socjalny. Podejmowane działania były dokumentowane.

W oparciu o przedłożone do analizy dokumenty ustalono, że Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Świnoujściu realizował zadania z zakresu pomocy społecznej poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej oraz realizację pracy socjalnej, jednak w toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia.

Wszystkie skontrolowane decyzje administracyjne przyznające świadczenia z pomocy społecznej zawierały błędne oznaczenie organu wydającego decyzje administracyjne. Prawidłowym oznaczeniem organu wydającego decyzje administracyjne, w przypadku gminy Świnoujście, jest Prezydent Miasta Świnoujście, o czym poinformowano Dyrektora w trakcie kontroli.

W sprawach dotyczących przyznania zasiłku stałego stwierdzono, że kontrolowanym decyzjom został nadany tryb art. 130 § 4 k.p.a., zgodnie z którym decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania. W aktach kontrolowanych spraw nie było oświadczeń, o których mowa w art. 127a k.p.a. Analiza kwestionariuszy wywiadów środowiskowych wykazała, że osoby ubiegające się o pomoc społeczną nie określiły kwoty pomocy o jaką się ubiegały (poza sprawą wskazaną w pkt 7 na str. 11 protokołu kontroli kompleksowej).

W związku z powyższym nie zachodziły przesłanki do realizacji decyzji w trybie art. 130 § 4 k.p.a.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną DSP.4210.538-s/22 z dnia 28 marca 2022 r. zasiłek stały został przyznany na podstawie wydruku z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności, a nie jak wskazuje art. 107 ust. 5b pkt 6 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Pouczono Dyrektora MOPR o zwiększeniu nadzoru nad prowadzonymi postępowaniami administracyjnymi przez pracowników socjalnych, w szczególności nad kompletowaniem dokumentacji mającej wpływ na przyznawane świadczenia.

W ww. sprawie nie wszystkie potrzeby osoby ubiegającej się o pomoc społeczną zostały rozstrzygnięte decyzją administracyjną. MOPR był zobowiązany wydać decyzję przyznającą lub decyzję odmowną bądź ustalić ze stroną czy w przypadku, kiedy nabyła prawo do zasiłku stałego nadal oczekuje pomocy finansowej na zgłoszone potrzeby.

W sprawach dotyczących przyznania zasiłku okresowego, stwierdzono, że część decyzji administracyjnych (decyzje wskazane na str. 14 – 15 protokołu kontroli kompleksowej) została wykonana przed doręczeniem jej stronie, co stanowiło naruszenie art. 110 § 1 k.p.a.

W podstawie prawnej skontrolowanych decyzji wskazano art. 130 § 4 k.p.a., jednak w trakcie czynności kontrolnych ustalono, że nie zachodziły przesłanki do realizacji decyzji w tym trybie.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 1 na str. 13 protokołu kontroli kompleksowej, na zgłoszone konkretnie potrzeby został przyznany zasiłek okresowy z przeznaczeniem na zakup odzieży, środków czystości oraz baterii do aparatów słuchowych.

W decyzji wskazanej w pkt 5 na str. 13 protokołu kontroli kompleksowej strona ubiegała się o pomoc finansową na zakup żywności i opłacenie rachunków za prąd i gaz. Na zgłoszone potrzeby został przyznany zasiłek okresowy, nie wydano decyzji administracyjnej w przedmiocie zasiłku celowego na zgłoszone potrzeby.

Zasiłek okresowy przyznawany jest osobom/rodzinom o zasobach niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, a nie na określony cel. Wskazanie

przeznaczenia zasiłku okresowego nosi znamiona zasiłku celowego i jest niezgodne z ustawą o pomocy społecznej.

W sprawach zakończonych decyzjami administracyjnymi wskazanymi w pkt 7, 8, 9, 10 na str. 13 protokołu kontroli kompleksowej, zasiłek okresowy został przyznany z powodu bezrobocia. Kontrola wykazała, że nie było podstaw do przyznania pomocy z powodu bezrobocia.

Na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych były przyznawane zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe. Większości skontrolowanych decyzji (decyzje wskazane na str. 17 protokołu kontroli kompleksowej) został nadany rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na ważny interes strony, który nie został uzasadniony. Część decyzji została wykonana przed ich doręczeniem stronie, co stanowiło naruszenie art. 110 § 1 k.p.a.

Decyzje przyznające usługi opiekuńcze w podstawie prawnej zawierały art. 130 § 4 k.p.a., jednak kontrola wykazała, że nie było podstaw do realizacji decyzji w tym trybie.

Z osobami bezdomnymi, kierowanymi do schroniska dla osób bezdomnych przed wydaniem decyzji administracyjnej był zawierany kontrakt socjalny. W przypadku kolejnej decyzji administracyjnej przyznającej pomoc w formie schronienia, kontrakt socjalny nie był już zawierany, co stanowi naruszenie art. 48a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

We wszystkich kontrolowanych sprawach dotyczących przyznania zasiłku celowego przyznanego rodzinom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia celowego, postępowanie administracyjne zostało utrwalone na nieprawidłowym kwestionariuszu wywiadu środowiskowego. Zgodnie z obowiązującym na dzień kontroli wzorem kwestionariusza wywiadu określonym w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. ustalenia wywiadu środowiskowego powinny być utrwalone na kwestionariuszu wywiadu cz. VII.

Decyzje administracyjne przyznające posiłek oraz świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” w podstawie prawnej zawierały art. 108 § 1 k.p.a., który nie został uzasadniony.

Kontrola wykazała, że część decyzji (decyzje wskazane na str. 30 protokołu) zostały wykonane przed ich doręczeniem stronie, co było niezgodne z art. 110 § 1 k.p.a.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną DSP.4212.405-c/23 z dnia 11 kwietnia 2023 r. nieprawidłowo został ustalony dochód rodziny. W dochodzie nie uwzględniono zasiłku stałego, który stanowi dochód rodziny, w przypadku ustalania prawa do innych świadczeń z pomocy społecznej. Ponadto, dochód rodziny został pomniejszony o wysokość należności wpłacanych do komornika sądowego tytułem należności na rzecz ZUS Likwidatora Funduszu Alimentacyjnego. W związku ze stanowiskiem wyrażonym w Uchwale Najwyższego Sądu Administracyjnego alimenty płacone na rzecz funduszu alimentacyjnego nie podlegają odliczeniu od dochodu (stanowisko w tej sprawie szczegółowo przedstawiono na str. 30 – 31 protokołu kontroli kompleksowej).

W części decyzji przyznających świadczenia w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” w podstawie prawnej nie wskazano uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M. P. z 2018 r., poz. 1007 ze zm.) w sprawie ustanowienia Programu. W decyzjach wskazanych w pkt 14 i 20 na str. 29 protokołu kontroli kompleksowej w podstawie prawnej nie przywołano Uchwały Rady Miasta Świnoujście w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego

do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 – 2023. Z uwagi na fakt, że dochód na osobę w rodzinie w ww. sprawach był wyższy od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie zasadnym było wskazanie w podstawie prawnej wymienionej uchwały.

Za stwierdzone w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym uchybienia odpowiedzialna jest osoba pełniąca funkcję Dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu, w okresie podlegającym kontroli.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zalecam:

w obszarze zatrudnienia:

1. podjąć działania mające na celu zatrudnienie właściwej liczby pracowników socjalnych, zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej;

w obszarze procedur:

1. podjąć działania zapewniające udzielanie tymczasowego schronienia w noclegowni, zgodnie z art. 48a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w związku z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy;
2. w drodze decyzji administracyjnych rozpatrywać wszystkie zgłoszone potrzeby przez osoby ubiegające się o pomoc społeczną;
3. stosować właściwe kwestionariusze wywiadów środowiskowych w przypadku osób ubiegających się o pomoc społeczną w wyniku zdarzenia losowego;

w obszarze wydawanych decyzji:

1. wykonywać decyzje administracyjne po doręczeniu ich stronie, zgodnie z art. 110 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego;
2. realizować decyzje administracyjne zgodnie z art. 130 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego;
3. uzasadniać rygor natychmiastowej wykonalności, wynikający z art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego, w treści decyzji administracyjnych;

w obszarze pomocy dla klienta:

1. przyznawać zasiłek okresowy zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej;
2. zawierać z osobami bezdomnymi, przed udzieleniem pomocy w formie schronienia, kontrakty socjalne, zgodnie z art. 48a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego

Dawid Krystek

II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Właściwy podpis na oryginale.

Do wiadomości:
Prezydent Miasta Świnoujście
Pani Joanna Agatowska